

Právní podmínky sběru povinného depozitu elektronických publikací, jejich zpracování a zpřístupnění v knihovnách

Legal Framework of Legal Deposit of E-publications: Collecting, Processing and Access in the Libraries

RSDr. Zdeněk Matušík / Národní knihovna ČR (National Library of the Czech Republic)

Resumé:

Článek podává stručný přehled vývoje normativní úpravy ukládání elektronických publikací, a to v zásadě publikací vzniklých jako digitální a šířených v komunikačních sítích (online). Zaměřuje se především na ty dokumenty, jež vytvářejí ať pevný právní, nebo formálně sice nezávazný, ale obsahově přínosný rámec pro tuto oblast činnosti knihoven, jež je přitom pro působení národní knihovny oblastí klíčovou. Využívá přitom také poznatků o právní úpravě povinného ukládání e-publikací v jednotlivých zemích, zejména členských států EU. Na tomto základě pak formuluje závěry pro vytvoření žádoucího právního rámce pro sběr, uchování a zpřístupňování síťových elektronických publikací ze zákona. Takový zákon by – alespoň v principu, případně během rozvíjejícího se naplňování v čase – minimalizoval okruh veřejně šířených obsahů, jež by nebyly podchyceny systémem cílevědomého ukládání a uchovávání kulturního dědictví vytvářeného ať přímo v současné společnosti v Česku nebo i jinde, ovšem ve vztahu k Česku či se záměrem v Česku je šířit. Takto široce a graduálně pojatá představa ovšem k realizaci vybrána nebyla.

Klíčová slova: elektronická publikace, elektronická síťová publikace, ukládání ze zákona, povinný výtisk, e-depozit, legislativa, kulturní dědictví, právní rámec, normativní rámec

Summary:

The article is based on the material created in the framework of the National Programme of the Cultural Heritage – project “Management of electronic publications in the network of the libraries in the Czech Republic” (DF12P01OVV006). It brings a brief overview of normative documents of legal deposit of electronic publications – namely, the digitally-originated e-publications distributed online. It focuses on the documents which form both „hard“ and soft-law framework for this field of the library activities, in particular of the national ones, for the latter of which this field of activities is the core one. The text brings examples of legal deposit legislation in various countries, in particular the EU Member States. Then the author formulates conclusions for legislative framework for the legal-deposit based collecting, preservation and access to the online electronic publications. His intent is to minimize – at least in principle, with a gradual implementation in the course of the time – the segment of the publicly distributed contents that would stay out of the system of the intentional deposit and preservation of the cultural heritage created in the Czech Republic or in other countries related to the former. This broad concept which would allow for gradual implementation has not been chosen for realisation.

Keywords: electronic publication, e-publication, e-publication available online only, non-print publication, legal deposit, legislation, cultural heritage, legal Framework

Úvod

Tento článek vznikl na základě materiálu zpracovaného v rámci projektu NAKI¹ „Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR“ (DF12P01OVV006), a to ve vztahu

¹ NAKI – Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity.

k jeho cíli 5: „Analýza legislativy v oblasti elektronického povinného výtisku v zahraničí, návrh právní úpravy, včetně změn zákona v této oblasti“.

Článek se zaměřuje zejména na stávající právní úpravu povinného depozitu elektronických publikací² a žádoucích směrů právní úpravy vytváření úplné sbírky národní produkce děl a dalších předmětů ochrany práva autorského a práv souvisejících (případně též dalších obsahů)³ ve formě⁴ digitálních záznamů na základě právně zakotvené povinnosti poskytnout takové objekty, jež nositelé práv a další původci šíří (či nabízejí) předem neurčenému okruhu osob mimo rámec bezprostředního okruhu rodiny a osobních známých – e-publikací – k uložení ve státních veřejných paměťových institucích (v první řadě v Národní knihovně České republiky), ke zpracování a následnému uložení údajů o e-publikacích v databázi přístupné domácí i světové veřejnosti, k uchovávání e-publikací způsobem zaručujícím dlouhodobou schopnost zpřístupnění a konečně ke zpřístupňování respektujícím oprávněné zájmy nositelů autorských práv, pokud si přejí zhodnocovat svůj vklad do produkce e-publikace, tak právo veřejnosti na přístup k informacím a kulturním hodnotám.

S využitím poznatků o mezinárodněprávní či jiné nadnárodní normativní úpravě povinného depozitu e-publikací, jakož i právní či obecně normativní úpravě tohoto předmětu v zahraničí budou zformulovány důležité prvky, jež je třeba vzít v úvahu – zejména ve srovnání se stávající úpravou povinného depozitu publikací v ČR, tradičně pojmenovaného jako „právo povinného výtisku“ – při formulování právní úpravy, jež v právním řádu ČR již dlouhodobě absentuje.

1 Normativní rámec úpravy depozitu e-publikací na nadnárodní úrovni a v zahraničí

Problematika povinného depozitu publikací je v Česku tradičně, od prvopočátků v roce 1782, kdy byla zakotvena povinnost pražských tiskařů odevzdávat povinný výtisk tehdejší Veřejné c. k. univerzitní knihovně v Praze, předmětem správního práva.

² Pro administrativněprávní institut povinného odevzdání publikace k trvalému uložení ve veřejné paměťové instituci, který byl doposud pojmenován jako „povinný výtisk“, se v článku používá – ve shodě s návrhem vyloženým v jeho závěru – pojmenování „povinný depozit“. (A anglický pojem „legal deposit“ se zejména v názvech dokumentů překládá jako „ukládání ze zákona“. Výrazu „povinné uložení“ odpovídá pojmenování obdobného institutu v USA – „mandatory deposit“.) Elektronické publikace – dále také jako „e-publikace“. Síťové elektronické publikace – také ve zkratce „SEP“.

³ Dále také souhrnně, nejobecněji „obsah“, případně (ve vztahu k předmětům ochrany autorského práva a práv jemu příbuzných) jen „dílo“.

⁴ Obecně se nyní, pod vlivem inforatického názvosloví, užívá pojmenování „formát“, autorské právo České republiky používá pojmenování „podoba“, resp. „elektronická podoba“ nebo častěji „nehmotná podoba“. Vzhledem k základnímu významu pojmu „hmota“ nelze sice považovat takové pojmenování za optimální, ale vzhledem k praxi se bude respektovat. Pokud by snad nebylo uvedeno výslovně jinak, myslí se v tomto materiálu pod pojmem „hmotný nosič“, resp. „pevný nosič“ a (pod pojmy věcně souvisejícími) „nosič hmatatelný“ („hmatatelný“ – kalk „tangible“ v „tangible medium [of expression]“) a pod výrazem „nehmotný“, resp. „virtuální“ (v různém spojení týkajícím se dokumentu) takový způsob záznamu obsahu dokumentu, jeho uložení a užití, jenž není spojen s manipulací s „hmatatelným nosičem“ na místě nebo v čase užití (konzumace) komunikátu dokumentu koncovým uživatelem.

Autorské právo se povinně uložených publikací týká do té míry, že jejich užití musí plně tento zákon respektovat, pokud administrativněprávní předpis v odůvodněném případě nestanoví jinak.⁵

Nejčastěji je ovšem úprava povinného depozitu publikací provedena cestou specifického zákona. Na rozdíl od situace v České republice se takový zákon týká buď všech obsahů bez ohledu na formu jejich veřejného šíření (jak je tomu zejména v případě Francie⁶), nebo alespoň všech obsahů kromě těch, jež se šíří cestou rozhlasového a televizního vysílání, děl kinematografických, případně počítačových programů.

Vstup obsahů šířených v digitální podobě na mediální scénu v průběhu 90. let 20. století přinesl do problematiky novou kvalitu, resp. tato podoba byla jako nová kvalita vnímána, a knihovnická sféra se s ní vyrovnávala většinou jen postupně. Jestliže elektronické dokumenty ve hmotné podobě byly do autorského práva i práva povinného depozitu publikací zahrnuty přibližně od poloviny 90. let 20. století, pak kodifikace povinného depozitu síťových e-publikací není dosud pravidlem ani v Evropě. Výjimkou je snad jen případ Norska, kde zákonná úprava byla v zákoně č. 32 z 9. června 1989 formulována velmi obecně⁷ a povinnost ukládání dokumentů je tedy dosud vztahována také na síťové e-publikace na základě tohoto stále platného zákona v nezměněné podobě.

1.1 Nadnárodní normativní rámec povinného depozitu e-publikací

Povinné ukládání publikací je ve výlučné působnosti práva každého státu. Na mezinárodním poli ovšem existují nezávazné právní nástroje (či doporučení – „soft law“), jež se touto problematikou zabývají. K nejstarším patří Směrnice pro zákonodárství o ukládání na základě zákona⁸ vydané Organizací Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) v roce 2000. Ustanovení v ní obsažená si v zásadě podržují význam doposud.

Vyšší míru závaznosti má pak Charta o uchování digitálního dědictví⁹, přijatá na 32. zasedání Generální konference UNESCO v roce 2003.

V části Digitální dědictví jako společné dědictví, v článku 2 Charty se mj. uvádí: „... citlivé a osobní informace mají být chráněny před jakoukoli formou proniknutí“.

⁵ Tak je tomu v Rakousku (*Mediengesetz*, BGBl. Nr. 314/1981 zuletzt geändert durch BGBl I Nr. 50/2012) či nejnověji ve Spojeném království [*The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*. 2013 c. 777].

⁶ *Code du patrimoine. Partie législative. Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Partie réglementaire. Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Code de la propriété intellectuelle. Partie législative. Première partie : La propriété littéraire et artistique*. Version en vigueur au 10 juillet 2013.

⁷ *Lov 9. juni 1989 nr. 32 om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument*. Výraz „direktekopling [přímé spojení]“ v definici zveřejnění (a odvozené předmětu povinného depozita), že „dokument je zveřejněn, když ... informace obsažená v dokumentu je poskytnuta mimo soukromou sféru provedením, předvedením, vysíláním, přímým spojením apod.“, byla vyložena (a do angličtiny je překládána) jako „online transmission“.

⁸ LARIVIÈRE, Jules. *Guidelines for Legal Deposit Legislation*. A revised, enlarged and updated edition of the 1981 publication by Jean Lunn. Paris: UNESCO, 2000. viii, 61 p. (CII-00/WS/7). Ze serveru UNESCO je dostupná digitalizovaná verze [cit. 2013-10-08] <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001214/121413eo.pdf>. Webová textová verze je dostupná ze serveru IFLA [cit. 2013-10-08]: <http://archive.ifla.org/VII/s1/gnl/legaldep1.htm>.

⁹ UNESCO. *Charter on the Preservation of the Digital Heritage*. Adopted at the 32nd session of the General Conference of UNESCO, 17 October 2003. [Rovněž online]. [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/mow/charter_preservation_digital_heritage_en.pdf.

„Je třeba zdůraznit a podporovat, v souladu s mezinárodními normami a dohodami, spravedlivou rovnováhu mezi oprávněnými zájmy tvůrců a jiných nositelů práv a zájmy veřejnosti na přístupu k digitálnímu dědictví.“

V článku 8 (o ochraně digitálního dědictví) se uvádí: „Členské státy potřebují náležité právní a institucionální rámce, aby zajistily ochranu svého digitálního dědictví.“

Archivní zákonodárství a ukládání v knihovnách, archivech, muzeích a jiných veřejných repozitářích na povinném nebo dobrovolném základě jako klíčový prvek národní politiky ochrany mají obsáhnout digitální dědictví. Má být zajištěn, za přiměřených omezení, přístup k povinně uloženým digitálním materiálům, aniž by se způsobila újma jejich normálnímu zhodnocování. Právní a technické rámce pro autenticitu jsou klíčové pro to, aby se předešlo manipulaci nebo záměrně změně digitálního dědictví. Oba vyžadují, aby byly udržovány obsah, funkčnost souborů a dokumentace v rozsahu potřebném pro zajištění autentického záznamu.“

Rovněž tyto obecné zásady si podržují svou platnost i dnes.

1.2 Normativní rámec povinného depozitu e-publikací na evropské úrovni

Obdobně jako právo mezinárodní, ani právo Evropské unie povinný depozit publikací neupravuje.¹⁰

Problematika povinného depozitu e-publikací ovšem byla v průběhu 90. let 20. století předmětem pozornosti organizačních jednotek sekretariátu Evropské komise, Rady Evropy v součinnosti s takovými organizacemi jako Konference ředitelů evropských národních knihoven (CENL), Federace evropských nakladatelů (FEP-FEE) a Evropská kancelář knihovnických, informačních a dokumentačních sdružení (EBLIDA). Jedním z prvních normativních dokumentů vzešlých z jednoho z řady takových pracovních zasedání byly Směrnice Rady Evropy/EBLIDA pro knihovní zákonodárství a politiku v Evropě¹¹. Již v nich se mimo jiné poukazuje: „V důsledku vysokých nákladů na programy ochrany je třeba se pečlivě vyhnout překrývání v koncepcích ve vztahu k povinnému ukládání zvukového, audiovizuálního, filmového a elektronického materiálu.“ V souvislosti s potřebou koordinace práva povinného depozitu a autorského práva se rovněž zdůrazňuje nutnost rozšíření právních předpisů o povinném depozitu na všechny typy nositelů informací, včetně digitálního materiálu.

Takřka současně byl vydán společný dokument dvou subjektů se zvláště důležitou úlohou na tomto poli – Konference ředitelů evropských národních knihoven (CENL) a Federace evropských nakladatelů (FEP), a to Mezinárodní deklarace o uložení elektronických publikací ze zákona¹². Soubor pravidel je v ní formulován sice ve vztahu k dobrovolnému

¹⁰ Jedinou výjimku – omezenou svým významem – představuje ustanovení *Směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti* v čl. 9 (Další používání jiných právních předpisů): „Touto směrnici nejsou dotčena ustanovení týkající se zejména... požadavků na uložení ze zákona“. (Uvádím zde upravený překlad, neboť anglický text „legal deposit requirements“ je v úředním českém znění přeložen jako [v genitivu] „požadavků na oprávněné vklady“.)

¹¹ Council of Europe – EBLIDA. *Council of Europe/EBLIDA Guidelines on library legislation and policy in Europe: Digital content, books and archives*. Strasbourg: Council of Europe, Council for Cultural Co-Operation, Culture Committee, 2000. 13. s. DECS/CULT/POL/book(2000). [Rovněž online]. [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: [http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/resources/DECS_CULT_POL_book\(2000\)1_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/resources/DECS_CULT_POL_book(2000)1_EN.pdf). (Již v roce 1996 ovšem vyšla publikace MACKENZIE OWEN, J. S. a J. van de WALLE. *Deposit Collections of Electronic Publications*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996. xiii, 97 s. EUR 16910. ISBN 92-827-7643-3.)

¹² Conference of European National Librarians – Federation of European Publishers (CENL/FEP). *International declaration on the deposit of electronic publications*. Brussels, 2000-07 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://deposit.ddb.de/ep/netpub/85/61/78/967786185/_data_dyna/_snap_stand_2000_10_12/Web/Archiv/Server_neu/Server_20001012/aktuell/epubstat.htm.

depozitu elektronických publikací, ale pravidla jak jednotlivě, tak ve svém souhrnu je možné i vhodné vztáhnout rovněž na mandatorní úpravu. K nejdůležitějším zásadám, z nichž pravidla vycházejí, patří¹³:

1. Uznání kontinuity pojetí dosavadních národních úprav i pro digitální materiál včetně síťových e-publikací, přičemž jde zejména o:
 - 1.1 možnost zachování systému více příjemců obsahu povinně uložených e-publikací,
 - 1.2 extrapolaci národního řešení z období tištěné produkce
 - 1.2.1 při určení místa vydání/zveřejnění,
 - 1.2.2 při určení předmětu uložení (vzhledem k obvyklému vyloučení některých předmětů v jiných zemích).
2. Principiální zahrnutí dynamických databází, byť modifikovaně, na základě specifických ujednání; zajištění uchování jejich obsahu za hranici jejich komerční životnosti.
3. Předmětem uložení mají být veškeré e-publikace, jež jsou primárně založené na kulturně, vědecky nebo informačně významném obsahu (oproti zábavním produktům)¹⁴.
4. Souběžné uložení obsahu v různých formátech není vyloučeno, byť na základě specifických národních ujednání.
5. Minimální úroveň zpřístupnění – jediný uživatel v daný okamžik ve vyhrazených prostorách knihovny přístupných pouze oprávněným uživatelům knihovny.
6. Povinná osoba může stanovit jiný způsob zpřístupnění (možnost sdílení mezi oprávněnými knihovnami; nebo naopak zpřístupňování prostřednictvím propojení na server povinné osoby).
7. Zpřístupňování nad uvedený rámec pouze na základě smluvní licence a za odměnu.
8. Výjimečně je možné dohodnout omezení nebo embargo na zpřístupňování po omezenou dobu.
9. Tiskový výstup z e-publikací do limitu užívaného pro kopírování z tištěných předloh, pro výstup z databází může být úprava specifická.
10. Zhotovování digitálních kopií je přípustné jen na základě smluvní licence.
11. Přípustnost změny platformy e-publikací, a to při zachování identity a integrity publikace.
12. Funkce ochrany [tj. DRM] musejí být pro uložení rozmnoženinu vyřazeny z činnosti.

Jak již bylo uvedeno, orgány Evropské unie nemají ve vztahu k povinnému depozitu publikací žádnou působnost. Zabývaly se jí proto na úrovni deklarací a doporučení, a to při řešení problému uchovávání digitálního materiálu. Viz zejména usnesení Rady z 25. 6. 2002 o zachování budoucích památek – uchování digitálního obsahu pro budoucí generace (2002/C – 162/02), doporučení Komise ze 24. 8. 2006 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti online a o uchování digitálních záznamů (2006/585/EC) a její sdělení z 11. 8. 2008 Evropské kulturní dědictví na dosah jedním kliknutím. Pokrok v oblasti digitalizace kulturního materiálu a jeho dostupnosti online a uchovávání

¹³ Vyvození a formulace zásad z rozsáhlého dokumentu jsou autorovy vlastní.

¹⁴ Vyloučení zábavních produktů nemá být absolutní, ale může se řídit tradiční národní praxí – viz zásada 1.2.2. Tato akceptace nakladateli je velmi důležitá, neboť se vztahuje na interaktivní obsahy typu vzdělávacích programů či elektronických knih s interaktivním prvkem. Zahrnutí takového předmětu bude ovšem vyžadovat výslovná oprávnění pro veškeré činnosti knihovny v průběhu životního cyklu takové e-publikace, neboť ta nejsou současným zněním autorského zákona poskytována. (Oprávnění vyplývající z knihovní licence se nevztahují na počítačový program, pokud ten představuje samotný předmět užití.). Nicméně poznamenejme, že i obsahy, či obecněji produkty, zábavní povahy, jaké byly například svého času vylučovány – ne vždy s reálným účinkem – i z budování knihovnických fondů (srov.: „Na doplnění a prohloubení vzdělanosti všech vrstev obyvatelstva zřizování budte politickými obcemi veřejné knihovny s četbou vzdělávací, naučnou i zábavnou, která má skutečnou vnitřní hodnotu“ [ustanovení § 1 zákona č. 430/1919 Sb., o veřejných knihovnách obecních], zvýrazněno autorem), se staly předmětem historickoantropologického, kulturněvědního aj. zkoumání.

digitálních záznamů v EU. Z doporučení Komise (z 27. 10. 2011)¹⁵, z části Uchovávání digitálních záznamů uvádíme ty momenty, jež v souladu s názory Komise považujeme pro řešení v České republice za zvláště důležité:

„Komise doporučuje, aby členské státy...

10. provedly nezbytná opatření pro ukládání materiálu vytvořeného v digitálním formátu s cílem zaručit jeho dlouhodobé uchování a zlepšit účinnost stávajících dohod o ukládání materiálu vytvořeného v digitálním formátu:
 - (a) tím, že zajistí, aby nositelé práv dodávali díla knihovnám uchovávajícím povinné rozmnoženiny bez technických ochranných opatření nebo popřípadě poskytovali knihovnám uchovávajícím povinné rozmnoženiny prostředky na zajištění toho, aby technická ochranná opatření nebránila úkonům, které knihovny musí provádět pro účely uchování, při plném respektování právních předpisů Evropské unie a mezinárodních právních předpisů o právech duševního vlastnictví,
 - (b) v případě potřeby přijetím právní úpravy pro umožnění přenosu digitálních povinných rozmnoženin z jedné knihovny uchováající povinné rozmnoženiny do jiných deponitních knihoven, které mají na tato díla také právo,
 - (c) umožněním uchování webového obsahu pověřenými institucemi za použití technik pro shromažďování materiálu z internetu, jako je například „web harvesting“, a při plném respektování právních předpisů Evropské unie a mezinárodních právních předpisů o právech duševního vlastnictví;
11. zohlednily vývoj v jiných členských státech při určování nebo modernizaci politik a postupů, pokud jde o povinnou rozmnoženinu materiálu původně vytvořeného v digitálním formátu, s cílem zabránit značné rozdílnosti mechanismů pro odevzdávání povinných rozmnoženin...“

1.3 Přehled národních úprav povinného depozitu e-publikací

Současný stav národních úprav povinného depozitu e-publikací názorně ukazuje tabulka převzatá z výstupu šetření provedeného pracovníky British Library v roce 2009¹⁶ na základě dotazování v řadě národních knihoven. (Údaje v tabulce jsou aktualizovány na základě poznatků, jež jsou autorovi materiálu známy k 30. 11. 2013.) V současnosti tedy povinnost ukládat síťové e-publikace (resp. oprávnění národní knihovny provádět sklizeň webu [web harvesting] s navazujícím užitím) platí, z 36 zkoumaných zemí, ve 22 zemích, z toho však ukládání e-publikací typu databází apod. je zakotveno pouze v 10 zemích.

¹⁵ *Doporučení Komise ze dne 27. října 2011 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a o uchování digitálních záznamů.* (2011/711/EU) [online]. Úřední věstník Evropské unie, L 283/39, 2011-10-29 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:283:0039:0045:CS:PDF>.

¹⁶ STEPHENS, A. a R. W. GIBBY. *National implementations of electronic legal deposit.* In: Alexandria, 2011, roč. 22, č. 1, s. 53–67. ISSN (Print) 0955-7490. ISSN (Online) 0955-7490. Aktualizováno ZM. Z toho ovšem depozit v USA se omezuje na omezený okruh periodik (na vyžádání). Depozit v Nizozemsku a Švýcarsku se i v digitální oblasti uskutečňuje na dobrovolném základě. (Z 36 zahrnutých zemí je 29 z celé Evropy, zbylých 7 z ostatních obydlených světadílů.) Klasifikace oprávnění na základě informací z národních knihoven je přesnější, neboť vyhodnocení právního obsahu legislativních ustanovení z jejich textu samotného je někdy obtížné či nemožné, a to i v jazykově přístupném překladu; některé normy jsou ovšem k dispozici jen v národním jazyce.

Přehled právních norem upravujících ukládání ze zákona v některých zemích

Stav k 30. 11. 2013

Země	E-publ. na hmotném nosiči	Online e-publ. chráněný přístup	Online e-publ. přístup	E-publ. v užším smyslu i webové stránky	Online e-publikace – strukturovaná data*	Právní předpis – originální název	Právní předpis – pojmenování v češtině	Specifická ustanovení. Novela v přípravě (pokud známo).	URL zdroje
Austrálie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belgie	✓	-	-	(✓)	-	Loi du 8 avril 1965 instituant le dépôt légal à la Bibliothèque royale de Belgique, modifié par Loi du 19 décembre 2006; (let Arrêté royal du 14 février 2008)	Zákon z 8. 4. 1965, ve znění zákona z 19. 12. 2006 (a 14. 8. 2008), novela z 2006 – pro e-publikace na hmotném nosiči	Ukládání sřitových publikací na dobrovolném základě	http://www.kbr.be/collections/depot_legal/doc_eiec/doc_eiec_fr.html – web NK
Česko	✓	-	-	-	-	Zákon č. 35/1995 Sb., o neperiodických publikacích	-	Ukládání sřitových publikací na dobrovolném základě	-
Dánsko	✓	✓	✓	✓	✓	Lov nr. 1439 om pligtatfivering af offentliggjort materiale af 22/12/2004	Zákon č. 1439 z 22. 12. 2004 o zákonném ukládání publikovaného materiálu; novely 2008 a 2011	-	http://pligtafivering.dk/loven/index.htm
Estonsko	✓	✓	✓	✓	-	Määrus Sundeksemplari seadus, RT I 1997, 16, 259, muudetud järgmistele aktidega 1998–2010 + Sundeksemplari seaduse rakendamine 19. 03.1997 nr 10 RT I 1997, 55, 292, muudetud järgmistele aktidega 2005, 2007	Zákon o povinném exempláři, č. 16, s. 259 Sb. I 1997, ve znění předpisů 1998-2010; Nařízení o provedení zákona o povinném exempláři z 19. 3. 1997 č. 10 RTI 1997, 55, 292, ve znění předpisů 2005, 2007	Ukládání preprintů novin (.pdf)	https://www.rigiteataja.ee/akt/73372078 -- http://www.nlib.ee/sundeksemplar/
Finsko	✓	✓	✓	✓	✓	Laki kulttuuraineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä 28.12.2007/1433, muutos 22. 12. 2009/1454 + 13. 9. 2013/672; Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, muutos 28. 12. 2007/1436	Zákon o ukládání a uchování kulturního materiálu 1433/2007, v platném znění; autorský zákon 8. 7. 1961, v platném znění (2013)	Novela zákona (z 13. 9. 2013) vstoupuje v platnost 1. 1. 2014.	http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071433 + http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404

Francie	✓	✓	✓	✓	✓	Code du patrimoine. Partie législative. Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Partie réglementaire: Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Version en vigueur au 1 juillet 2013 + Code de la propriété intellectuelle. Partie législative. Première partie : La propriété littéraire et artistique. Version en vigueur au 10 juillet 2013	Zákoník o kulturním dědictví. Část zákonná. Kniha I. Hlava III. Ukládání ze zákona. Zákoník o dědictví. Část regulační. Kniha I. Hlava III. Ukládání ze zákona. Verze platná 1. července 2013. + Zákoník o duševním vlastnictví. Část zákonná. Část první: Vlastnictví literární a umělecké. Verze platná 10. července 2013	v SPI - ukládání souborů, z nichž byla díla vytištěna, a jejich poskytování pro zpřístupňování osob s postižením etc.	http://www.legifrance.gouv.fr/
Chorvatsko	✓	✓	✓	✓	✓	Zakon o knjiznicama, br. 105, 9. 10. 1997, s izmjenama i dopunama 2000 i 2009	Zákon o knihovnách, č. 105, 9. 10. 1997 v platném znění (2009)		http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html
Irsko	✓	✓	✓	✓	-	Copyright And Related Rights Act No. 28 of 2000, Art. 198–199	Zákon o autorském právu a právech příbuzných, č. 28 z 2000, §§ 198–199		http://www.irishstatutebook.ie/2000/en/act/pub/0028/print.html
Island	✓	✓	✓	✓	-	Lög um skylduskil til safna 2002 nr. 20 20. mars + Reglugerð um skylduskil til safna, 2003 nr. 982 5. desember 2003	Zákon č. 20 z 20. března 2002 o povinném předání do sbírky + Nařízení č. 982 z 5. prosince 2003 o povinném předání do sbírky		http://www.althingi.is/dba-bin/prentaLoguti.pl?hr=200202&utg=130b&pdf=PDF + http://www.reglugerd.is/interprodktm/WebGuard.nsf/key/2982-2003
Itálie	✓	-	-	-	-	Legge 15-4-2004, n. 106. Norme relative al deposito legale dei documenti di interesse culturale destinati all'uso pubblico. (GU n. 98 del 27-4-2004) + Decreto del Presidente della Repubblica 3-5-2006, n. 252 Regolamento recante norme in materia di deposito legale dei documenti di interesse culturale destinati all'uso pubblico. (GU n.191 del 18-8-2006)	Zákon z 15. 4. 2004 č. 106. Normy o uložení ze zákona dokumentů kulturního zájmu určených k veřejnému užití. ÚL č. 98 z 27. 4. 2004 + Dekret prezidenta republiky z 3. 5. 2006 č. 252. Nařízení k provedení norem o uložení ze zákona dokumentů kulturního zájmu určených k veřejnému užití. (ÚL č. 191 z 18. 8. 2006)		http://www.normattiva.it/

Japonsko	✓	✓	✓	✓	✓	-	National Diet Library Law no. 5 of 9/2/1948, amended (at the latest) by the law no. 32 of 22/6/2012 + Copyright Law no. 48 of 6/5/1970, amended (at the latest) by the law no. 43 of 27/6/2012	Zákon o knihovně Národního shromáždění č. 5 z 9. 2. 1948, v platném znění (nejnovější zákon + Autorský zákon č. 48 z 6. 5. 1970, v platném znění (nejnovější - zákon č. 43 z 27. 6. 2012)	http://www.ncl.go.jp/en/aboutus/laws.html + http://www.cric.or.jp/english/cj/cj1.html
Jižní Afrika	✓	-	-	-	-	-	No. 54 van 1997: Wet op Pliglewering = Act No. 54, 1997 Legal Deposit Act	Č. 54 z 1997. Zákon o povinném dodání	http://www.saflii.org/za/legis/num_act/ida1997134.pdf
Kanada	✓	✓	✓	✓	✓	-	An Act to establish the Library and Archives of Canada, to amend the Copyright Act and to amend certain Acts in consequence (S.C. 2004, c. 11), as amended (2012) + Legal Deposit of Publications Regulations (SOR/2006-337)	Zákon o založení Knihovny a archivu Kanady, o změně autorského zákona a o následné změně některých zákonů, 2004, č. 11 + Nařízení o ukládání publikací ze zákona, SOR 206-337 (2006)	http://laws-lois.justice.gc.ca/
Litva	✓	✓	✓	✓	✓	-	Del Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. 1389 „Dėl spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms tvarkos“ pakeitimo 2006 m. gruodžio 11 d. Nr. 1240	Usnesení vlády Litevské republiky „O postupu povinného odevzdávání tištěných a jiných dokumentů knihovnám“ 11. 12. 2006 č. 1240	http://www.lrv.lt/bylos/Teises/aktai/2006/12/7672.doc
Lotyšsko	✓	✓	✓	✓	✓	-	Obligāto eksemplāru likums. Latvijas Vēstnesis, 87 (3455), 06.06.2006	Zákon o povinném exempláři. Latvijas Vēstnesis, 87 (3455), 06.06.2006	http://likumi.lv/doc.php?id=136682
Luembursko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Règlement grand-ducal du 6 novembre 2009 relatif au dépôt légal	Velkovévodské nařízení z 6. 11. 2006 o povinném ukládání	http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2009/0225/2009A3938A.htm/kote/laarchives/2009/0225/20

Madarsko	✓	✓	✓	?	-	2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról + Korm. rendeletek a sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról. A Kormány 60/1998. (III. 27.) (Módosította – 2010)	Zákon č. 185 z roku 2010 o mediálních službách a masových komunikacích + Vládní nařízení o odevzdání a užití povinných exemplářů tiskové produkce. A Kormány 60/1998. (III. 27.) (Zmėněnė – 2010)	http://www.oszk.hu/koteles_rendelet
Nėmecko	✓	✓	✓	✓	✓	Gesetz über die Deutsche Nationalbibliothek vom 22. Juni 2006 (BGBl. I S. 1338) + Pflichtablieferungsverordnung vom 17. Oktober 2008 (BGBl. I S. 2013) + Sammelrichtlinien : Stand: 1. Juni 2009 / Deutsche Nationalbibliothek	Zákon o Nėmeckė národní knihovně (DNBG) z 22.6.2006 (BGBl. I S. 1338), zmėněný § 15 odst. 6 z zákona z 5. 2. 2009 (BGBl. I S. 160) + Nařízení o povinném odevzdání ze 17. 10. 2008 (BGBl. I S. 2013) – Smėřnice ke sbėrnému programu Nėmeckė národní knihovny k 1. 6. 2009	http://www.gesetze-im-internet.de/ + http://files.d-nb.de/pdf/sammelrichtlinien.pdf
Nový Zėland	✓	✓	✓	✓	✓	National Library of New Zealand (Te Puna Mātauranga o Aotearoa) Act 2003, no. 19 (as amended – 2010) + National Library Requirements (Electronic Documents) Notice 2006, No. 118	Zákon o Národní knihovně Nového Zėlandu (Te Puna Mātauranga o Aotearoa) 2003, č. 19 + Oznamení o požadavcích Národní knihovny (na elektronické dokumenty), 2006, č. 118	http://www.legislation.govt.nz/act/public/2003/0019/latest/DLM191962.html + http://www.legislation.govt.nz/regulation/public/2006/0118/latest/whole.html
Nizo-zemsko	✓	✓	✓	✓	†	[Regeling elektronisch depot KB. (1999 – geactualiseerde 20. 6. 2005)]	Ukládání na dobrovolném základě	http://www.kb.nl/sites/default/files/docs/overeenkomst-nuv-kb.pdf

Norsko	✓	✓	✓	✓	✓	LOV 1989-06-09 nr 32: avaveringsplikt for allment tigiengelige dokument [pliktaieveringslova]. + FOR-1990-05-25-427. Forskrift om avaveringsplikt for allment tigiengelige dokument + FOR-1990-05-25-4696. Instruks for institusjonar som forvaltar dokument innkomne etter lov om avaveringsplikt for allment tigiengelige dokument (sist endret FOR-2007-12-18-1760)	LOV 1989-06-09 nr 32: Zákón o povinnosti odevzdat dokument přistupný veřejnosti (zákon o povinném odevzdání). + FOR-1990-05-25-427. Předpis o povinném odevzdání dokumentu přístupného veřejnosti + FOR-1990-05-25-4696. Instrukce pro instituce, které spravují dokument získany na základě právního odevzdání dokumentu přístupného veřejnosti (naposledy změněn FOR-2007-12-18-1760)	http://www.lovdato.no/all/hl-19890609-032.html + http://www.lovdato.no/for/sf/ku/ku-19900525-0427.html + http://www.lovdato.no/for/sf/in/xu-19900525-4696.html
Polsko	✓	-	-	-	-	Ustawa z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych, Dz. U. z 1996 r. Nr 152, poz. 722, z późniejszymi zmianami z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2012 r. poz. 1529.	Zákón z 7. 11. 1996 o knihovních povinných exemplářích, Dz. U. z 1996 č. 152, poz. 722, ve znění předpisů 2003 č. 130, poz. 1188, 2008 č. 171, poz. 1056, z 2012 poz. 1529.	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19961520722
Portugalsko	-	-	-	-	-			
Rakousko	✓	✓	✓	✓	✓	Mediengesetz, BGBl. Nr. 314/1981, zuletzt geändert durch BGBl. Nr. 50/2012 + Verordnung des Bundeskanzlers über die Anbieterspflicht von Druckwerken, sonstigen Medienwerken und Periodischen elektronischen Medien nach dem Mediengesetz. StF: BGBl. II Nr. 271/2009, zuletzt geändert durch BGBl. II Nr. 95/2010	Mediální zákon, BGBl. Nr. 314/1981, posledně změněný BGBl. II Nr. 50/2012 + Nařízení spolkového kancléře o nabídkové a odváděcí povinnosti tiskovin, jiných médií a periodických elektronických médií podle mediálního zákona. StF: BGBl. II Nr. 271/2009, posledně změněné BGBl. II Nr. 95/2010	http://www.ris.bka.gv.at/
Rumunsko	✓	-	-	-	-	Legea privind Depozitul legat de documente, legea nr. 111/1995, republicata in 2007. M. Of. nr. 755 / 7 noi. 2007	Zákón o uložení dokumentů ze zákona, zákon č. 111/1995, ve znění z roku 2007. M. Of. nr. 755 / 7 noi. 2007	http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea-depozitului_documente_suptor.php

Rusko	✓	-	-	-	-	-	Федеральный закон от 29 декабря 1994 г. N 77-ФЗ „Об обязательном экземпляре документов“ (с изменениями и дополнениями – Федеральный закон от 11 июля 2011 г. N 200-ФЗ)	Federální zákon z 29. 12. 1994 č. 77-FZ, o povinném exempláři dokumentů, se změnami a doplnky – nejnovější federální zákon z 11. 7. 2011 č. 200-FZ)	http://law.kodeks.ru/egov/index?lid=0&nd=9010116&prevDoc=9010116
Slovensko	✓	-	-	-	-	-	Zákon č. 212/1997 Z. z., o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženin audiovizuálnych diel, v platnom znení (najnovšie zákon č. 555/2008 Z. z.)	Návrh novely z roku 2011 byl stažen (demise vlády), dosud nový, resp. znovu, nepředložen.	http://jaspi.justice.gov.sk/
Slovensko	✓	✓	✓	✓	✓	-	Zákon o obveznom izvodu publikacij. Ur.l. RS, št. 69/2006, sprememba Ur.l. RS, št. 86/2009. + Pravilnik o hranjenju, uporabi in izdancanju obveznih izvodov publikacij. Ur.l. RS, št. 90/2007. + Pravilnik o vrstah in izboru elektronskih publikacij za obvezni izvod. Ur.l. RS, št. 90/2007	Zákon o povinné kopii publikací. Ur.l. RS, č. 69/2006, změna Ur.l. RS, č. 86/2009. + Předpis o uchovávání, užití a vyřazení povinných kopií publikací. Ur.l. RS, č. 90/2007. + Předpis o druhích a výběru elektronických publikací pro povinnou kopii. Ur.l. RS, č. 90/2007	http://zakonodaja.gov.si/rps/r06/predpisi_ZAKO3606.html
Spojené království	✓	✓	✓	✓	✓	-	Legal Deposit Libraries Act 2003. 2003 c. 28. + The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013. 2013 c. 777	Zákon o knihovnách pro povinné ukládání. 2003. 2003 č. 28. + Nařízení o knihovnách pro povinné ukládání (nečitěná díla) 2013. 2013 č. 777	http://www.legislation.gov.uk/
Srbsko	✓	✓	✓	✓	✓	-	Zákon o obaveznom primerku publikacija („Службени гласник РС“, бпој 52/11)	Zákon o povinné kopii publikace (SGRS, č. 52/11)	http://www.bms.ns.ac.rs/2381-11.pdf
Španělsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Ley 23/2011, de 29 de julio, de depósito legal. BOE-A-2011-13114	Zákon č. 23/2011, z 29. 7. 2011, o povinném ukládání. BOE-A-2011-13114	http://www.boe.es/

Švédsko	✓	✓	+	✓	-	Lag (1993 : 1392) om pliktexemplar av dokument. + Lag (2012:492) om pliktexemplar av elektroniskt material. Andring införd: t.o.m. Lag 2013:638 + Förordning (2012:866) om pliktexemplar av elektroniskt material. (+ Förordning (2002:287) om behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets digitala kulturarvsprojekt]	Zákon o povinném exemplári (1993 : č. 1392). + Zákon o povinném exemplári elektronického materiálu (2012: č. 492), v platném znění. Nejnověji Zákon 2013 : č. 638. + Nařízení o povinném exemplári elektronického materiálu (2012 : č. 866). (+ Nařízení o zacházení s osobními údaji v digitálním projektu kulturního dědictví. Kralov. knihovny (2002 : č. 287).]	http://62.95.69.15/	http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19920349/index.html + http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19980041/index.html + e-Heißeita: http://www.nb.admin.ch/professionnel/01693/index.html?lang=de + Webarchiv: http://www.nb.admin.ch/nb_professionnel/01693/01705/index.html?lang=de
Švýcarsko	✓	✓	✓	✓	+	432.21 Bundesgesetz über die Schweizerische Nationalbibliothek (Nationalbibliotheksgesetz, NBibG) vom 18. 12. 1992 (Stand am 1. 1. 2012) + Verordnung über die Schweizerische Nationalbibliothek (Nationalbibliotheksverordnung - NBibV) vom 14. Januar 1998 (Stand am 8. Februar 2000; in der Fassung 2004) - 432.211	Spolkový zákon o Švýcarské národní knihovně (zákon NBibG) z 18. 12. 1992 (stav z 1. 1. 2012), 432.21 + Nařízení z 14. 1. 1998 o Švýcarské národní knihovně. (stav z 8. 2. 2000 ve znění 2004). 432.211	Ukládání na smluvním (dobrovolném) základě	http://zakon4.rada.gov.ua/laws
Ukrajina	✓	-	-	-	-	Закон Про обов'язковий примірник документів. ВВР 1999, N 22-23, ст.199, із змінами, (закон N 5461-VI від 16. 10.2012)	Zákon o povinném kopii dokumentů. VVR 1999, č. 22-23 s. 199, se změnami (nejnověji zákon č. 5461-VI z 16. 10. 2012).		
USA	✓	-	✓	-	-	Title 17 of the United States Code. Section 407 of the Copyright Act of 1976. + CFR, Title 37: Patents, Trademarks, and Copyrights. Part 202—Registration and Registration of Claims to Copyright. § 202.19 Mandatory deposit of published copies or phonorecords for the Library of Congress. § 202.24 Deposit of published electronic works available only online. (75 FR 3869-3870, Jan. 25, 2010)	Hlava 17. Kodexu Spojených států, Zákon o copyrihtu z roku 1976 § 407. + Kodex federalních výměšek, Hlava 37. Patenty, obchodní značky, copyright. Část 202. Předběžná registrace a registrace nároků na copyright. § 202.19 Uložení vydaných kopií nebo zvukových záznamů pro Kongresovou knihovnu. § 202.24 Povinné uložení vydaných elektronických děl, jež jsou k dispozici pouze on-line. [54 FR 42295 (16. 10. 1989) ve znění 75 FR 3869-3870 (25. 1. 2010)]	Elektronické pokračující publikace, jež jsou k dispozici pouze online a šířeny od 24. 2. 2010 pokud jsou vyžadány	http://uscdo.house.gov/ + http://www.ecfr.gov/

2 Závěry pro utváření právních podmínek sběru e-publikací, jejich zpracování a zpřístupnění v České republice v dalším období

V této části budou ve stručné podobě shrnuty hlavní závěry pro právní podmínky sběru e-publikací, jejich zpracování a zpřístupnění knihovnami v České republice.

2.1 Předmět povinného depozitu

2.1.1 Druhové vymezení povahy obsahu

2.1.1.1 Audiovizuální díla

Předmět *povinného uložení*, pokud jde o druhové určení obsahu, je třeba vymezit, má-li se zachovat smysl takového opatření v digitální éře, v takovém rozsahu, aby ve spojení s dalšími prvky uchování obsáhl kulturní dědictví společnosti v naší zemi pokud možno vyčerpávajícím způsobem. Do předmětu povinného depozitu (uložení) je třeba zahrnout také ta audiovizuální díla a audiovizuální záznamy, jež nejsou předmětem sběru Národního filmového archivu, případně vytvořit – ať na smluvním základě nebo na základě předpisu Ministerstva kultury – prostředek koordinace zajišťující možnost uložení těch audiovizuálních děl, jež Národní filmový archiv do svého fondu nezískává. Rámcově může jít zejména o „šedou“ produkci školských a vědeckých zařízení, jakož i nevládních – neziskových organizací (typově např. výstupů z projektů, jež mají být šířeny nekomerčně). Řada takových děl je k dispozici na volném Internetu a jejich paušální vyloučení z předmětu depozitu by mohla – striktně vzato – vytvořit i právní problémy v souvislosti se zacházením s rozmnoženinami získanými cestou web harvestingu.

2.1.1.2 Databáze a počítačové programy

De lege lata jsou knihovny oprávněny nakládat s jakýmikoli předměty ochrany práva autorského, byť i získaným; na základě „práva povinného výtisku“, pouze v souladu s autorským zákonem¹⁷ a v současnosti jen s tímto zákonem. Platný AZ však oprávnění obsažená v knihovní licenci nevztahuje ani na databáze, ani na počítačové programy (u druhých s výhradou, že knihovny je směřjí půjčovat, nejsou-li podstatným předmětem půjčování).

Z toho vyplývá, že kromě případného půjčování elektronických dokumentů na pevném nosiči, kde počítačový program je pouhým „prostředkem umožňujícím percepci vlastního obsahu [komunikátu]“, knihovny mohou uvedené předměty užívat jen v rozsahu jako ostatní uživatelé – právnické osoby. Oba předměty jsou ovšem nadmíru důležité součástí života společnosti a tím také součástí kulturního dědictví. Pokud by nebylo zajištěno uchování např. uceleného souboru elektronických učebnic s interaktivními prvky, jaký v současné době již vstoupil do školství v Česku¹⁸, způsobilo

¹⁷ Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, v platném znění. Dále také jen ve zkratce „AZ“.

¹⁸ Učebnice nakladatelství Fraus Media – viz web nakladatelství <http://flexibooks.cz/>. Např. francouzská a rakouská legislativní úprava povinného deponátu tyto obsahy zahrnuje, na právní normy navazující Směrnice pro sběrný program Německé národní knihovny zahrnuje hry, pokud zprostředkují obsah nebo mají učební účel. (Viz DEUTSCHE NATIONALBIBLIOTHEK. *Sammelrichtlinien. Stand: 1. Juni 2009*. Redaktion: Angela Matthias, Brigitte Wiechmann [online]. Leipzig – Frankfurt am Main – Berlin: Deutsche Nationalbibliothek, 2009, s. 40, resp. 11 [cit. 2013-10-08]. ISBN 978-3-941113-06-0 <urn:nbn:de:101-2009033003>. Dostupné z <http://d-nb.info/994853092/34>.) – Počítačové programy, jež jsou než nástroji na zpracování dat, ani do budoucna předmětem sběru na základě povinného depozitu nebudou (měla by je sbírat technická muzea). Zábavní hry, pokud by byly vyloučeny, by měla sbírat další muzea.

by to nepochybně citelnou mezeru v dokladech vývoje této kategorie obsahů, která je – jak v kratším, tak posléze i v delším časovém odstupu – předmětem studia několika společenských disciplín (např. historiografie, dějin pedagogiky, historické sociologie, antropologie...). Zahrnutí databází, slovesných děl s interaktivním prvkem, případně s vloženými malými částmi audiovizuálních a zvukových záznamů, společně s hrami alespoň učební či populárně naučné povahy, do předmětu povinného depozitu je jedním ze zásadních prvků žádoucí úpravy povinného depozitu e-publikací, a to se zřetelem ke každému úkonu, jenž je nezbytný k zajištění celého životního cyklu v knihovně.

2.1.2 Formát předmětu depozitu

Je třeba uvážit a vymezit formát povinně ukládaného předmětu, a to jak ve vztahu k předmětům vzniklým a existujícím pouze v digitální podobě (včetně dichotomie na hmotném/virtuálním nosiči), tak ve vztahu k předmětům šířeným v různých formátech.

Úpravy stanovují jednak preference pro depozit v případě souběhu analogové a digitální formy šíření¹⁹, jednak náležitosti depozit e-publikace v digitálním formátu, a to jak ve smyslu hierarchie preferovaných formátů samotného obsahu, tak ve smyslu hierarchie preferovaných formátů metadat. Požadavek na souběžné uložení různých formátů není výjimkou²⁰. Z hlediska uvažovaných způsobů zpřístupňování je žádoucí získat metadata na analytické úrovni (DOI článků v periodikách, příspěvků či kapitol v monografiích), optimálně prostřednictvím hromadné procedury.

Je žádoucí zakotvit v legislativě, že oprávněná knihovna může (nejspíše cestou vyhlášky Ministerstva kultury) dočasně rezignovat na depozit některých předmětů (zejména vzhledem ke svému reálným možnostem zpracovávat a uchovávat některé formáty – přičemž tento faktor se může promítnout i na některé kategorie obsahů).

Jako další možnost, ovšem právě jako způsob realizace navrhovaného řešení, se nabízí využít étosu společenské odpovědnosti firem tak, že by Ministerstvo kultury získalo oprávnění uzavřít s producenty druhů dokumentů, jež by byly aktuálně silami knihoven nezpracovatelné, např. učebních her (edutainmentu) či multimediálních knih (učebnic) s počítačovým programem jako nositelem obsahu, smlouvu o dlouhodobém uchování těchto publikací, s tím, že v případě předpokládaného zcizení nebo likvidace takového souboru by oprávněné knihovny měly nárok na jeho uložení.

2.1.3 Teritoriální a funkční vymezení

Předmět povinného depozitu v první řadě zahrnuje národní produkci, tj. produkci SEP, jež je *uvedena na veřejnost* na území České republiky. Pojem „uvest/vedení na veřejnost“ má postihnout ten moment životního cyklu SEP, který souvisí s tím, že dle platného autorského práva nelze na SEP uplatnit pojem „vydání/vydat“ ve smyslu

¹⁹ Např. Library of Congress stále upřednostňuje analogový formát (převážně tedy tištěná vydání). (Viz *Mandatory Deposit of Published Electronic Works Available Only Online. A Rule by the Copyright Office, Library of Congress on 01/25/2010*. An interim rule. 75 FR 3863. Document Number: 2010–1202.)

²⁰ Viz např. španělský zákon o uložení ze zákona (*Ley 23/2011, de 29 de julio, de depósito legal*. BOE-A-2011-13114).

zahájit rozšiřování hmotných rozmnoženin díla²¹. Rozdílným pojmem je „vydat/vydání“ ve smyslu připravit obsah ať již k rozšiřování hmotných rozmnoženin nebo k šíření sdělováním. „Uvést na veřejnost“ je v tomto smyslu pandámem vůči „zahájit rozšiřování“, bez ohledu na to, zda nositel práva provozuje prostředky sdělování veřejnosti sám, nebo k tomu využívá škálu služeb informační společnosti.

V tomto smyslu je pak povinnost odevzdat SEP – součást národní produkce České republiky – k uložení ve stanovené knihovně vztažena na vydavatele (ve smyslu subjektu, jenž připravil a předal obsah k uvedení na veřejnost) se sídlem či pobočkou, případně trvalým bydlištěm na území České republiky. Takto vymezený okruh produkce představuje základní okruh sběrného programu síťových elektronických publikací Národní knihovny České republiky, jakož i dalších oprávněných knihoven.

Vzhledem k tomu, že lze důvodně předpokládat, že držitelé internetové domény nejvyššího řádu „.cz“ patří převážně mezi ty subjekty, jež mají své trvalé bydliště, sídlo nebo pobočku na území České republiky, lze druhý okruh sběru SEP podpůrně vymežit odkazem na uvedenou internetovou doménu nejvyššího řádu specificky spjatou s Českou republikou.

Teritoriální vymezení povinného uložení SEP je žádoucí doplnit o vymezení z funkčního hlediska, a to o SEP šířené z území mimo Českou republiku a určené k užití v České republice. Fakticky jde o vymezení sběrného programu Národní knihovny České republiky v oblasti zahraničních bohemik. Reálně vzato, toto ustanovení lze plně uplatnit jen v omezeném rozsahu, pouze ve vztahu k SEP uloženým cestou tzv. web harvesting. Budování fondu zahraničních bohemik, jež se šíří jinými, zejména komerčními kanály, je možné cestou akvizice analogicky tradičním způsobům.

2.1.4 Zábrana vůči vynucené akvizici obsahů postrádajících hodnotu

Pokud by se prosadilo přesvědčení o potřebě vytvořit určitou zábranu vůči snahám vnutit bezcennou publikaci nejen k uložení, ale i ke knihovnickému zpracování (včetně zahrnutí do České národní bibliografie), pak je to „technicky“ možné: kombinací vztažení ukládací povinnosti pouze na SEP šířené jako produkty podnikatelské a statutárně vymezené činnosti a oprávnění knihovny, obdobně ustanovením podzákoných norem

²¹ Viz ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s § 14 odst. 1 AZ. – Není ovšem vyloučeno, že pod vlivem angličtiny, kde se běžně používá pojmu „vydat/vydavatel“ ve vztahu k SEP [„to publish e-book“], příp. „e-půjčování“ [„e-lending“], dojde k rozšíření významu těchto pojmů (s doplněním pojmenování o výraz „elektronický“, resp. část složeniny „e-“) i v českém autorském právu. [Srov. *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*, Part 1, § 1 ve spojení s *Legal Deposit Libraries Act 2003*. 2003 c. 28, § 1 odst. 1; *Digital Economy Act 2010*. 2010, c. 24, § 43, odst. 2 – toto ustanovení novelizuje *Public Lending Right 1979*. 1979, c. 10, § 5 odst. 2. Pojmu „e-lending/e-půjčování“ bylo použito i v podkladovém materiálu – dotazníku Evropské komise pro veřejnou konzultaci k revizi pravidel autorského práva v EU. Dokument *Public Consultation on the review of the EU copyright rules*. [online]. [Brussels: European Commission, 2013-12-05; cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/docs/consultation-document_en.doc; česky *Veřejná konzultace k revizi pravidel autorského práva v EU* [online]. [Brussels: European Commission, 2013-12-05; cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/zpravodajstvi/zpravy/Consultation-document_cesky.pdf.

v Německu a Slovinsku či, v mírnější podobě, rakouského mediálního zákona²², na základě vlastního uvážení SEP do fondu knihovny nepřijmout.

2.1.5 Předmět depozitu z hlediska specifického obsahu (provenience)

Dalším problémem, který je třeba vyřešit, je otázka síťových dokumentů obsažených v systémech veřejné správy, v jeho částech veřejných i neveřejných. Ve vymezení předmětu depozitu není vhodné tento problém obejít, neboť z obecného vymezení samotného by se dalo vyvodit, že i dokumenty s chráněným přístupem by měly být odevzdány k uložení ve stanovených knihovnách, v každém případě alespoň ty, jež neobsahují služební či státní tajemství ve smyslu zákona. Na druhé straně je pravděpodobné, že v rámci web harvestingů budou do uložení zahrnuty i dokumenty zveřejněné správou na obecně přístupných stránkách. Tyto momenty (na jedné straně vyloučení, na druhé straně principiální zahrnutí do depozitu) by měly být v právním předpisu obsaženy.

Svébytný problém pak představuje otázka uložení kvalifikačních prací podle vysokoškolského zákona²³: uložení by měly podléhat ty dokumenty, jež jsou v souladu s uvedeným zákonem a vnitřním předpisem dostupné v prostředí volného Internetu. Na druhé straně vzniká otázka hospodárnosti takového postupu, zda by nebylo vhodné dlouhodobé uchování (s povinným odevzdáním knihovně v případě zrušení školy) řešit obdobně jako u alternativního návrhu ad 3.1.2, na základě dohody ministerstev a individuálních smluv mezi zúčastněnými subjekty. Každopádně, vzhledem k významu disertací v historii rozvoje vědeckého poznání v rámci středoevropských tradic, alespoň disertace (kvalifikační práce na závěr doktorského studijního programu) by měly být podřízeny režimu povinného uložení (a trvalého uchování a zpřístupnění), byť by se tak dělalo cestou specifického mechanismu.

2.2 Získání (rozmnoženiny) díla

2.2.1 Akvizice na základě institutu „povinného výtisku“ – obecně

Stávající právní řád České republiky, tj. zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, v platném znění, umožňuje v první řadě akvizici e-publikací na hmotném nosiči²⁴ na základě institutu tzv. povinného výtisku, tj. odevzdáním rozmnoženin povinnou osobou k uložení v Národní knihovně ČR a dalších oprávněných knihovnách a zařazení do jejich fondu.

²² *Pflichtablieferungsverordnung vom 17. Oktober 2008* (BGBl. I S. 2013), § 1, specificky pak ustanovení odst. 1: „...knihovna se může vzdát odevzdání, jestliže na sběru není veřejný zájem“ a odst. 2: „Nárok na přijetí média do sbírky knihovny není.“ Pozitivně je dispoziční oprávnění uvedeno v podzákoných Pravidlech o druhích a výběru elektronických publikací pro povinnou kopii ve Slovinsku: Národní a univerzitní knihovna „jako povinné kopie přijímá nebo sbírá síťové publikace, o nichž usoudí, že jsou významné pro slovinské kulturní dědictví.“ [*Pravilnik o vrstah in izboru elektronskih publikacij za obvezni izvod*. (Ur.l. RS, št. 90/2007), čl. 3/2.] Rakouský *Mediengesetz*. BGBl. Nr. 314/1981, § 43b, odst. 4: oprávnění či odevzdávací povinnost nejsou ve vztahu k mediálním obsahům, ... „na jejichž knihovnickém uchování není žádný vědecký, kulturní nebo jiný veřejný zájem“.

²³ *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)*, v platném znění, § 47b.

²⁴ Též označované v zahraničních i domácích materiálech jako „off-line“ dokumenty/materiály/e-publikace.

2.2.2 Web harvesting

Akvizice e-publikací, jež jsou přístupné na tzv. volném internetu, cestou aktivního sběru (tj. zhotovení digitální kopie knihovnou, zpravidla bez aktivní součinnosti zveřejnitel – tzv. web harvesting) je sice prvoplánově možná na základě autorského zákona, takto zhotovenou rozmnoženinu předmětu ochrany autorského práva je možné i zpracovat a trvale uchovávat („archivní a konzervační potřeby“ dle díkce AZ), ale následně zpřístupnění koncovému uživateli (smysl existence knihoven, resp. paměťových institucí obecně) již dle stávající úpravy možné není. Zpřístupnění je za současného právního stavu přípustné pouze na základě uzavřené licenční smlouvy mezi nositeli autorských práv a knihovnou. (Striktně vzato, zpřístupňování předmětů ochrany na podkladě rozmnoženiny zhotovené dle dnešní zákonné licence nebude možné ani v budoucnu, dokud se předmět nestane volným. Je otázka, zda by knihovna byla oprávněna takové rozmnoženiny zpřístupňovat veřejnosti i po zakotvení dodatečného oprávnění, neboť v AZ – na rozdíl od autorských zákonů v zahraničí – výslovné ustanovení zakazující použít rozmnoženinu za jiným účelem, než pro jaký byla zhotovena, obsaženo není.²⁵)

Proto je nezbytné, aby oprávnění ke sběru e-publikací na volném internetu (k tzv. web harvesting), a to jako prvního kroku v jejich životním cyklu ve fondu oprávněných knihoven (tedy včetně zařazení takto zhotovené digitální rozmnoženiny do fondu knihovny jako jejího majetku), bylo v zákonném předpisu obsaženo. Zahraniční právní normy takové oprávnění formulují různým způsobem – výhodnou se jeví formulace „uložení e-publikace cestou jejího poskytnutí ke zhotovení rozmnoženiny na výzvu knihovny podanou prostřednictvím elektronické komunikace strojovým zařízením“²⁶.

V doplňujícím ustanovení stanovit povinnost vydavatele poskytnout oprávněné knihovně informace či nástroje, resp. asistenci (pokud by ji bylo možné spravedlivě vyžadovat), potřebné pro zpracování rozmnoženiny e-publikace v případě technických potíží.

2.2.3 Akvizice síťových publikací odevzdáním rozmnoženiny

Další variantu akvizice e-publikace je vhodné zakotvit jako odevzdání e-publikace způsobem stanoveným v prováděcím předpisu Ministerstva kultury, případně v pokynech Národní knihovny ČR jako centra systému knihoven. V podzákoných předpisech je pak vhodné zakotvit, v souladu s technickými požadavky, škálu variant, s předpokladem i častější změny podle technologického vývoje.

2.2.4 Ustanovení o ochranných opatřeních

Stanovit povinnost odevzdávat e-publikace k uložení bez jakýchkoli prvků, jež by znemožňovaly nebo ztěžovaly zpracování, dlouhodobé uchování a zpřístupňování e-publikace²⁷.

²⁵ Nicméně, pro každé užití knihovnou (terminálové zpřístupňování, elektronické dodávání dokumentů) předkladatel velké novely AZ v roce 2005 považoval za nezbytné zakotvovat odpovídající oprávnění ke zhotovení příslušné rozmnoženiny. To odpovídá názorům v diskursu o užití děl v digitálním prostředí.

²⁶ Srov. např. nařízení Spojeného království *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*, § 16(3).

²⁷ V AZ je sice ustanovení opravňující knihovny k obejití (nikoli ovšem k překonání) technických prostředků ochrany (resp. DRM), ale zákon nestanovuje, resp. alespoň nezaručuje – podobně jako ve vztahu k uživatelům obecně – jak reálné úkony, jimiž by se toto oprávnění realizovalo, vymocí.

Na druhé straně, součástí úkonů uložení musí být předání veškerých dalších informací a prostředků potřebných pro uvedené činnosti knihovny. S touto problematikou souvisí také oprávnění, obsažené např. v zákoně o Německé národní knihovně, vyžádat si ke zpracování digitálních objektů, u nichž se používají méně rozšířené počítačové programy či proprietární řešení, pomoc vydavatele při získání příslušného nástroje.

2.3 Užití uložených SEP stanovenou knihovnou, resp. stanovenými knihovnami

2.3.1 Status rozmnožení e-depozitu

Pro životní cyklus povinně uložených SEP ve fondu stanovených knihoven, je důležité, aby byly zakotveny přechod vlastnického práva k povinně uložené rozmnoženině SEP na knihovnu a následné zařazení takové digitální rozmnoženiny do konzervačního fondu knihovny za účelem trvalého uložení a zajištění trvalého zpřístupňování záznamu (digitálního objektu) uživatelům. Již tento základní krok překračuje režim autorského práva, neboť v rámci směrnice 2001/29/ES (každopádně v rámci jejího stávajícího výkladu) majetkový převod předmětu ochrany autorského práva dodaného online²⁸ nepřípadá v úvahu. Užití předmětů ochrany obsažených v SEP je ovšem možné pouze v souladu s dalšími ustanoveními zákonných předpisů, přednostně, jak v dalším ukážeme, na základě právních předpisů o povinném depozitu (SEP). Obecně, mimo takový rámec, pak na základě ustanovení autorského zákona.

Evropská komise považovala za nutné ve svém již zmíněném doporučení z 27. října 2011 (a obdobně i ve směrnici 2012/28/EU²⁹) taxativně vymezit – *eo ipso* však zároveň omezit ve smyslu aktuální úrovně poznání – oprávněné úkony knihoven za účelem realizace archivních a konzervačních potřeb, vyzývající členské státy, aby „...zpracovaly do svých právních předpisů výslovně a jasně ustanovení umožňující vícenásobné rozmnožování a migraci digitalizovaného kulturního materiálu prováděné veřejnými institucemi pro účely uchovávání a při plném respektování právních předpisů Evropské unie a mezinárodních právních předpisů o právech duševního vlastnictví“³⁰.

Z tohoto hlediska je tedy obdobně potřebné zakotvit v právním předpisu o povinném depozitu síťových publikací oprávnění k úkonům, jež jsou nutné ke zpracování uložené SEP, k jejímu dlouhodobému uchování a oprávněnému zpřístupnění, včetně (jak se pojedná ještě dále) sdílení mezi stanovenými knihovnami.

Současně je vhodné zakotvit v předpisu i ustanovení, jež by stávající i budoucí pracovníky knihoven stimulovalo v maximální dosažitelné míře k zachování zobrazení díla či podání výkonu zamýšleného autorem či výkonným umělcem, resp., vyjádřeno v dikci autorského práva, k respektování osobnostních autorských a (zde zvláště také) pří-

²⁸ V dikci nového občanského zákoníku „digitálního obsahu, pokud nebyl dodán na hmotném nosiči“ (srov. *občanský zákoník č. 89/2012 Sb.*, §§ 1836 a 1837). – Zde pomíjíme variantu, kdy je v jednotlivých případech možné odevzdání obsahu SEP na hmotném nosiči, pokud by z nějakého důvodu vznikly překážky pro standardní odevzdání online.

²⁹ Povolené způsoby užití osiřelých děl: „rozmnožováním ve smyslu článku 2 směrnice 2001/29/ES pro účely digitalizace, zpřístupnění, indexace, katalogizace, uchovávání nebo restaurování“ [*Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2012, o některých povolených způsobech užití osiřelých děl 2012/28/EU*, čl. 6, odst. 1 písm. b)].

³⁰ *Doporučení Komise ze dne 27. října 2011 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a o uchovávání digitálních záznamů (2011/711/EU)*.

buzných práv. Budování systému trvalého uložení a zpřístupňování digitálních objektů – reálně s uplatněním kategorie „významných vlastností“³¹ – by tak nemělo být výlučnou záležitostí technologů informačních a komunikačních technologií, ale také odpovědných pracovníků dalších knihovnických útvarů v jejich vzájemné diskusi.

2.3.2 Zhotovení archivační rozmnoženiny

Zhotovení archivační rozmnoženiny (včetně zhotovení záložních kopií, migrace na nové platformy) nepředstavuje – s výjimkou obecných problémů web harvestingu (3.2.2) – zvláštní problém. Již doposud byly tyto úkony považovány za přípustné na základě výkladu stávajícího znění knihovní licence. Výslovné oprávnění knihoven ke zhotovení násobných rozmnoženin a migraci na jinou platformu by měl po novele obsahovat, v souladu s doporučeními Evropské komise, autorský zákon. V této souvislosti existuje jistá diskrepance mezi právně nezávaznými doporučeními nadnárodních organizací a souborem pravidel zpracovaných CENL a FEP: zatímco první důrazně připomínají osobnostní autorská práva (na zachování integrity díla), druhé kladou důraz na zachování obsahu (sdělení); je ovšem skutečností, že zejména u audiovizuálních (apod.) děl nelze tyto aspekty oddělit. Tento moment samozřejmě existuje také u rozmnoženiny pro zpřístupňování (3.4).

2.3.3 Zpracování, příp. indexace

Tyto úkony nebyly až donedávna považovány za zvláštní problém – byly vykládány (nejen knihovnami a jinými uživateli) jako součást procesu zhotovení kopie pro „archivní a konzervační potřeby“, případně oprávněného zpřístupňování. Pojem „indexace“ jako specifické užití předmětu ochrany se objevil až v květnu 2011, kdy v návrhu směrnice o některých dovolených užitích osiřelých děl³² byl uveden mezi úkony, k nimž je předmětným subjektům udělováno oprávnění. Přes výhrady paměťových institucí (a pravděpodobně i představitelů některých členských států) v přijatém textu směrnice pojem indexace zůstal³³. Pro jistotu bude vhodné vzít tuto skutečnost při zpracování normy v úvahu.

³¹ K pojmu „významné vlastnosti“ {significant properties“ – viz např. WEBB, C., D. PEARSON a P. KOERBIN. *„Oh, you wanted us to preserve that?!“*. *Statements of preservation intent for the National Library of Australia's digital collection* [online]. [Canberra: National Library of Australia.] 2013 [cit. 2013-10-08]. – (National Library of Australia Staff Papers) – Dostupné z: <http://www.nla.gov.au/our-publications/staff-papers/oh-you-wanted-us-to-preserve-that-statements-of-preservation-intent/>. Je ovšem možné, že trvalé zachování funkčnosti některých proprietárních řešení, zejména zmíněných her, nebude možné. Jako zástupné řešení se pak nabízí alespoň zafixovat vizuální podobu klíčových stavů takové hry. Tyto otázky nepochybně ještě budou předmětem úvah a diskusí.

³² *Směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených způsobech užití osiřelých děl. Návrh. KOM (2011) 289 v konečném znění. 2011/0136 (COD)*. Brusel: Evropská komise, 2011-05-24, čl. 6, odst. 1 písm. b). Ve směrnici 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti se pojem „indexace“ vůbec neuvádí.

³³ *Směrnice o některých povolených způsobech užití osiřelých děl 2012/28/EU*, čl. 6 odst. 1 písm. b).

2.4 Zpřístupňování e-depozitu uživatelům, případně jejich další způsoby užití

Ke klíčovým otázkám životního cyklu povinně uložených SEP náleží otázka režimu jejich zpřístupňování, zejména, zda je možné – jako u „povinných výtisků“ – jejich zpřístupňování jen na základě autorského zákona. Dalším faktorem, jenž může bez výslovné úpravy zpřístupňování povinně uložených SEP ovlivňovat možnost uložené SEP zpřístupňovat, je rovněž právní úprava ochrany osobních údajů.³⁴

2.4.1 Akutní otázky tzv. terminálového zpřístupňování

V zahraničí (zejména v Německu) sice existují právní úpravy povinného depozitu, jež zpřístupňování uživatelům ponechávají nominálně plně v rámci autorského práva, nicméně, nověji je zpřístupňování uložených SEP, případně zhotovování jejich rozmnoženin pro specifické účely, upravováno právě předpisem o depozitu ze zákona, nejnověji právě ve Spojeném království³⁵.

Existující různé názory na výklad ustanovení evropské směrnice 2001/29/ES³⁶, jakož i na výklad ustanovení transponujících je do práva České republiky³⁷, znejsťují neuralgický bod životního cyklu e-depozitu. Některé názory *předmětné ustanovení* interpretují tak, že se vztahuje na předměty ochrany, pokud je nelze zakoupit nebo získat na základě licenčních smluv³⁸, jinak, v daném případě tradičně řečeno, na díla rozebraná, v novém pojmosloví „díla nedostupná na trhu“. Právě otázka výkladu tohoto ustanovení směrnice 2001/29/ES zakládající možnost fakultativní výjimky z práva autorského (která

³⁴ Podle zkušeností např. nordických zemí jde zejména o internetové stránky uložené prostřednictvím web harvestingu. Na druhé straně, Národní a univerzitní knihovna v Lublani (ovšem při dosud nepřilíš rozsáhlém uplatnění) neregistrovala při svém přístupu k vystavování uložených webových stránek na volném Internetu s použitím režimu „opt-out“ žádnou stížnost (osobní elektronická komunikace z 13. 11. 2012).

³⁵ *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*. – Přijat 5. 4. 2013 s platností od následujícího dne.

³⁶ Anglické znění směrnice, článku 5: „3. Member States may provide for exceptions or limitations to the rights provided for in Articles 2 and 3 in the following cases: ... (n) use by communication or making available, for the purpose of research or private study, to individual members of the public by dedicated terminals on the premises of establishments referred to in paragraph 2(c) of works and other subject-matter not subject to purchase or licensing terms which are contained in their collections[.]“ (*Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society*).

³⁷ Transpozice v autorském zákoně č. 121/2000 Sb., § 37, odst. 1 písm. c): „(1) Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv, muzeum, galerie, škola, vysoká škola a jiné nevýdělečné školské a vzdělávací zařízení... c) zpřístupňuje-li dílo, včetně zhotovení jeho rozmnoženiny nezbytné pro takové zpřístupnění, které je součástí jeho sbírek a jehož užití není předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, s výjimkou sdělování díla způsobem uvedeným v § 18 odst. 2, jednotlivcům ze strany veřejnosti prostřednictvím k tomu určených technických zařízení umístěných v jeho objektech, a to výhradně pro účely výzkumu nebo soukromého studia takových osob, a zamezí-li takovým osobám zhotovit rozmnoženinu díla; ...“. Toto ustanovení se dosud v knihovnické sféře vykládá tak, že jde o provedení díla (o publikaci), kde není uvedena výslovná záповěda užití, jež by se přímo nebo nepřímo vztahovala k tomuto tzv. terminálovému zpřístupnění, resp. že předmětné dílo není nabízeno na základě smluvní licence (online).

³⁸ Viz např. autoritativní komentář směrnice 2001/29/ES v WALTER, Michel M. a Silke von LEWINSKI (eds.). *European copyright law. A commentary* Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1056. ISBN 978-0-19-922732-7.

je jako taková o to více nejistá v čase) je předmětem předběžné otázky projednávané Soudním dvorem Evropské unie³⁹. Pokud by Soudní dvůr EU potvrdil výklad, že uvedené oprávnění se vztahuje pouze na díla na trhu nedostupná, pak je mimo jakoukoli pochybnost, že zpřístupňování povinně uložených SEP obecně na základě zákonné licence vycházející ze zmíněného ustanovení směrnice 2001/29/ES čl. 5 odst. 3 písm. n) nepřipadá v úvahu. Rozhodně je tedy na místě volit řešení, jež má trvanlivost v čase a jemuž nestojí v cestě žádná vůči zpracovatelům, předkladateli i zákonodárci objektivní překážka.

Zpřístupňováním se obecně rozumí v zásadě „konzumace“ obsahu koncovým uživatelem⁴⁰ na místě. Navrhuje se specifikovat kvalifikaci uživatele poměrně široce, primárně jako jednotlivce ze strany veřejnosti, ale i jako osobu jednající ve veřejném zájmu. Kvalifikaci účelu zpřístupnění pak pro vlastní osobní potřebu nebo pro užití, pro účely výzkumu či odborné práce, případně pak pro užití pro účely soudního, úředního či parlamentního apod. jednání.

2.4.2 Sdílení e-depozitu mezi oprávněnými knihovnami (zhotovení, přenos a zpřístupňování rozmnoženiny)

Pro zpřístupnění v dalších knihovnách oprávněných podle stávající úpravy tzv. povinných výtisků by se z centrálního úložiště poskytovala přenosem zabezpečenou sítí jen dočasná rozmnoženina. Takové řešení bylo předmětem úmluvy mezi představiteli evropských národních knihoven a nakladatelů (CENL a FEP) již v roce 2000, reálně je zakotveno již od roku 2008 v Rakousku a dnes by bylo také již v souladu s výše

³⁹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesgerichtshof (Německo) dne 14. března 2013 – Technische Universität Darmstadt v. Eugen Ulmer KG (Věc C-117/13). – Význam pro pojetí užití v souvislosti s terminálovým zpřístupňováním, a to ve smyslu zhotovování rozmnoženin na papír z digitální předlohy, měly i žádosti téhož soudu o rozhodnutí o předběžné otázce ve věcích *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) proti Kyocera, dříve Kyocera Mita Deutschland GmbH, Epson Deutschland GmbH, Xerox GmbH (C-457/11)*, *Canon Deutschland GmbH (C-458/11)*, a *Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11)*, *Hewlett-Packard GmbH (C-460/11)*, proti *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)*. Soudní dvůr EU však výklad, že předmětné omezení práva autorského se vztahuje výlučně na zhotovování rozmnoženin na papír na podkladě předlohy ve „hmotné“ podobě (a zhotovení rozmnoženiny na podkladě předlohy digitální vyžaduje souhlas nositele práv, tedy smluvní licenci), nepřijal, resp. se problémem, na rozdíl od generální advokátky, odmítl v dané věci zabývat a ani jinak k němu nezaujal stanovisko. {Viz SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu)*, 27. června 2013, ve spojených věcech C-457/11 až C-460/11, jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 21. července 2011, došlými Soudnímu dvoru dne 5. září 2011, v řízeních *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) proti Kyocera, dříve Kyocera Mita Deutschland GmbH, Epson Deutschland GmbH, Xerox GmbH (C-457/11)*, *Canon Deutschland GmbH (C-458/11)*, a *Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11)*, *Hewlett-Packard GmbH (C-460/11)*, proti *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)* [online]. Strassbourg: Soudní dvůr Evropské unie, 2013 [cit. 2013-10-08], věta 63. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=remuneration%2Bcopying%2Bprinter&docid=138854&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=811896#ctx1.1>}

⁴⁰ Právní předpis Spojeného království dokonce v této souvislosti používá výrazu „reader“ („čtenář“), který je jinak pro pojmenování pojmu „uživatel knihovny“ v anglosaském prostředí zcela netypický, neboť se standardně používá „user“ („uživatel“), v právních normách se pak právě ve Spojeném království používá obecného pojmu „person“ („osoba“). [Viz *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*, § 2 a §§ 23–26, resp. *Public Libraries and Museum Act 1964*. 1964 c. 75, § 19; *Copyright, Designs and Patents Act 1988*. 1988 c. 48, §§ 37–43.]

uvedeným doporučením Evropské komise z 27. 10. 2011. Právní předpis Spojeného království i Doporučení používají pojem „transfer“ – „přenos“ (rozmožneniny)⁴¹, mediální zákon Rakouské republiky v této souvislosti stanovuje zhotovení jedné rozmožneniny pro oprávněnou knihovnu⁴².

Je rovněž nutné zdůraznit, že na takovém řešení⁴³ – byť v kontextu odlišného užití, jež by se však technologickým řešením uložení a bezpečnosti překrývalo s e-depozitem, vyslovili velkou zainteresovanost představitelé Svazu českých knihkupců a nakladatelů i příslušných knihoven při jednání o novele AZ⁴⁴; další oprávněné knihovny by umožňovaly svým uživatelům přístup prostřednictvím zabezpečeného spojení k databázi ve správě Národní knihovny ČR, s tím, že při zpřístupňování se soubor vůbec nebude ukládat na disk.

Alternativní úvahy o řešení na základě oprávnění jiných stanovených knihoven vytěžovat a zužitkovávat databázi e-depozitu pořízenou Národní knihovnou ČR za účelem zpřístupnění obsahu SEP uživatelům těchto dalších knihoven překračuje rámec platného AZ. Vzpomenuté ustanovení totiž předpokládá zhotovení kopie pro zpřístupnění na základě předlohy ve vlastních sbírkách instituce a její zpřístupňování – striktně vzato – vždy jen jednomu uživateli v jeden okamžik na místě⁴⁵.

Proto je nezbytné v právním předpise o povinném depozitu výslovně ustanovit, že obsah povinně uložených SEP je Národní knihovna ČR v základním režimu⁴⁶ oprávněna jednak zpřístupňovat ve svých prostorách na vyhrazených technických zařízeních (na počítačových terminálech – monitorech s případným použitím sluchátek), včetně možnosti zhotovení tiskové rozmožneniny na jejich podkladě (k tomu viz dále), jednak je poskytovat k obdobnému zpřístupňování (tj. v základním režimu) dalším stanoveným knihovnám.

Je možné, že zástupci nakladatelství/vydavatelství budou při projednávání návrhu zákona vyžadovat autoritativní záruky za bezpečnost e-depozitu, a to jak při trvalém uložení, tak při jejich zpracování a sdíleném zpřístupňování v rámci stanovených knihoven. Příkladem může posloužit závazek stanovených knihoven ve Spojeném království a Irské republice o bezpečnosti uložených netištěných publikací⁴⁷. V podmínkách České

⁴¹ Viz *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*, § 19. – *Doporučení Komise ze dne 27. října 2011 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a o uchování digitálních záznamů*. (2011/711/EU), doporučení 10b.

⁴² Viz *Mediengesetz*. BGBl. Nr. 314/1981, § 43c.

⁴³ Tj. primárně na uložení e-publikace v centrálním úložišti s náležitou správou a zabezpečením (technickým i organizačním a personálním) proti pirátství.

⁴⁴ Jde o jednání zástupců zainteresovaných stran pracovní skupiny Ministerstva kultury pro přípravu novely autorského zákona, podskupiny pro užití děl knihovnami, které probíhalo v první polovině roku 2012. (Poznamenejme, že připravená podoba novely sice celým legislativním procesem neprošla, oddělení autorského práva Ministerstva kultury ji však nadále považuje za východisko k přípravě novely AZ.)

⁴⁵ K tomu také srov. citovaný komentář M. M. WALTER. a S. von LEWINSKI, eds. *European copyright law*, s. 1056–1057.

⁴⁶ „Základní rámec“ bude obdobný režimu tzv. terminálového zpřístupňování, tj. zpřístupňování analogicky podle stávajícího § 37 odst. 1 písm. c). Předpokládáme rovněž případy, kdy takovým či onakým způsobem nositel práv udělí souhlas k užití nad „základní rámec“ – takové služby pak ale bude nutné poskytovat mimo vyhrazené terminály.

⁴⁷ GIBBY, R. *Undertaking to the Joint Committee on Legal Deposit on the security of deposited non-print publications*. 18th January 2013 [online]. [London: British Library, 2013; cit 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.bl.uk/aboutus/legaldeposit/websites/security/joint_security_undertaking.pdf.

republiky by však takovému opatření odpovídala patrně spíše specifická ustanovení v prováděcí vyhlášce. V mediální zákoně Rakouské republiky je povinností knihoven zajistit bezpečnost uloženého obsahu věnováno zvláštní ustanovení, které rovněž opravňuje nositele práv nahlédnout do systému opatření v knihovnách a jeho zachování v průběhu životního cyklu publikace (médiu)⁴⁸.

Uvedené sdílení e-depozitu oprávněnými knihovnami nelze paušálně slučovat s konceptem tzv. *jednotné digitální knihovny*, byť jevově, z technického a organizačního pohledu, by se – v případě realizace – prolínaly⁴⁹. Zatímco systém centrální akvizice, správy a síťového zpřístupňování povinně ukládaných e-publikací by byl založen na obecně závazných právních předpisech a nositelé autorských práv by se z něho nemohli vyvázat (nanejvýš by mohli modifikovat některé režimy užití uložených e-publikací v případech stanovených zákonem – pokud by možnost takové volby byla uzákoněna), realizace konceptu jednotné digitální knihovny může proběhnout (bude-li taková možnost skutečně právně zakotvena) výlučně na smluvním základě rozšířené kolektivní správy a kterýkoli nositel práv k předmětnému dílu může účast v tomto systému odmítnout, a to jak apriorně, tak dodatečně. Vzhledem k tomu, že tento článek řeší primárně problematiku povinně ukládaných e-publikací, konceptem jednotné digitální knihovny⁵⁰ se podrobněji nezabývá.

2.4.3 Zhotovení kopie e-depozitu pro uživatele

Za standardní součást studia či výzkumu se považuje práce s papírovou kopií článku, kapitoly či jiné části díla. Taková ustanovení jsou běžně obsažena v zahraničních právních předpisech přijatých v několika předchozích letech, kdy se také již vyprofilovaly a zainteresovanými stranami byly uznány reálné potřeby seriózní práce s dokumenty. Možnost zhotovení výtisku části uložené SEP, u které to připadá v úvahu, bude do právní úpravy zahrnuta, a to ve formulaci beroucí v úvahu skutečnost, že příkaz k tisku po výběru předmětné části díla odesílá z uživatelského rozhraní i při terminálovém zpřístupnění zpravidla uživatel. Za zhotovenou rozmnoženinu náleží nositelům práv odměna podle autorského zákona.

⁴⁸ Ať už rozmnoženinu zhotoví Rakouská národní knihovna, nebo oprávněná knihovna online sama (viz *Mediengesetz*. BGBl. Nr. 314/1981, § 43d, odst. 5).

⁴⁹ Tzn. při pohledu na úkony by se z technického a organizačního hlediska nakládalo s týmiž soubory stejně, ale z právního hlediska by se jednalo o odlišná užití na základě jiných oprávnění.

⁵⁰ Koncept „jednotné digitální knihovny“ (kolektivní správce její pojmenovává „jednotný digitální archiv“) spočívá v základu ustanovení o rozšířené kolektivní správě užití děl nedostupných na trhu obsažených ve zmrazeném návrhu novely AZ. Ten obsahuje možnost sdílení digitálních kopií publikací národní produkce uchovávaných v digitálních knihovnách, a to s využitím rejstříku děl pro některá užití knihovnami (šlo by jen o díla slovesná a do nich vložená či začleněná díla). Bude-li takové řešení skutečně právně zakotveno, smluvně a posléze zejména technologicky a organizačně realizováno (a provozně finančně podporováno), mohlo by představovat významný příspěvek k naplňování cílů Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015. Z tohoto hlediska jde o potenciální příspěvek k naplňování několika cílů Koncepce: 2 – Vytvořit legislativní, organizační a technické předpoklady trvalého uchování a zpřístupnění publikovaných digitálních a digitalizovaných dokumentů jako důležité složky kulturního a vědeckého dědictví, 3 – Optimalizovat systém povinného výtisku tištěných dokumentů a zavést systém povinného ukládání elektronických dokumentů; zajistit jejich pohotové centrální zpracování a zpřístupnění, podporovat nástroje pro sdílenou katalogizaci, 6 – Vytvořit jednotné rozhraní systému knihoven s cílem zprostředkování všech nabízených služeb z každé knihovny a 8 – Zabezpečit efektivní dostupnost EIZ pro širokou veřejnost.

Na základě zkušeností z praxe i podle zahraniční inspirace⁵¹ je žádoucí zakotvit oprávnění knihovny zhotovit pro potřebu parlamentního jednání, soudního řízení či jednání před orgány státní správy rozmnoženinu povinně uložené SEP (tj. i v elektronické podobě).

V souladu s Marrakéšskou smlouvou o usnadnění přístupu k vydaným dílům pro osoby nevidomé, zrakově postižené nebo s jinou poruchou čtení, přijatou na platformě WIPO dne 27. června 2013⁵², se i bez vyčkání na dokončení procesu ratifikace navrhuje odpovídající ustanovení o možnosti zhotovit pro takové osoby rozmnoženinu a poskytnout ji i bez hmotného nosiče, neboť proces ratifikace v mezinárodním měřítku a implementace do vnitřního práva se může protáhnout na delší dobu⁵³.

2.4.4 Omezení zpřístupňování e-depozitu

Vzhledem k tomu, že v rozsáhlých souborech e-publikací získaných z web harvestingů nelze zajistit rozlišení soukromých dat, je při zpracování konečného znění právní úpravy třeba s ohledem na požadavky ochrany osobních údajů zvážit omezené zpřístupňování web harvestingů, a to případně na úroveň užití jen pro účely vědeckého výzkumu⁵⁴.

Právně nezávazná doporučení mezinárodních organizací i soubor pravidel CENL/FEP uvádějí možnost, aby nositelé práv uplatnili požadavek na embargo na zpřístupnění do stanoveného časového limitu některých e-publikací. V úvahu zde připadají zejména specifické druhy e-publikací, jakými jsou databáze, interaktivní programy, audiovizuální díla: v zájmu jejich získání do předmětu povinného depozitu by akceptovaná délka embargo mohla dosáhnout i řádu roku. Omezení se také může týkat počtu souběžných uživatelů.

⁵¹ Viz *The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013*, § 27 odst. 2 písm. a) a b), s tím, že pro podmínky České republiky patrně není nezbytné diferencovat mezi publikací obecně a prvkem databáze. Oprávnění zhotovit ověřenou kopii dokumentu z fondu národní knihovny ovšem obsahuje i zákon o muzejních institucích, o službách veřejných knihoven a o osvětě Maďarské republiky [1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről, § 61, odst. 4, písm. j)].

⁵² *Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled. Done in Marrakesh on the 27th day of June, 2013*. VIP/DC/8 REV. [on-line]. Geneva: WIPO, 2013-07-31 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=245323.

⁵³ Například i vládní návrh právní normy Spojeného království z března 2014, s předpokládanou platností od 1. června 2014, o výjimkách a omezeních autorského práva a práv k výkonům ve prospěch osob se zdravotním postižením již zahrnuje taková oprávnění, jež předpokládá Marrakéšská smlouva, byť se na ni výslovně neodvolává. (Srov. *Draft statutory instrument. 2014 No. XXXX. Copyright. Right in Performances. The Copyright and Rights in Performances (Disability) Regulations*. [on-line]. [2014-03-27 ; cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2014/9780111112694>.)

⁵⁴ Srov. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích)*, nezávazná doporučení i právní předpisy Francie, Švédska ve vztahu ke zpřístupňování web harvestingů, praxe v Dánsku na základě stanoviska úřadu na ochranu osobních údajů (osobní komunikace v rámci spolupráce v EBLIDA).

2.4.5 Jiná užití v souvislosti se zpřístupněním e-depozitu

Tato eventualita se uvádí jen pro informaci, jako reakce na potenciální dotaz, neboť fakticky není součástí systému zpřístupňování e-depozitu. Jakékoli další užití obsahu akvírovaného knihovnami v rámci povinného ukládání SEP bude možné jen na základě licenční smlouvy s plnou smluvní volností nositele práv. Takovou licenční smlouvou ovšem může být i některá veřejná licence.

Je tedy zřejmé, že systém správy e-publikací, ať již omezeně ve vztahu k povinně uloženým e-publikacím, nebo – což by ovšem bylo z hlediska rozvoje služeb knihoven více žádoucím – ve vztahu k celku národní produkce e-publikací, bude velmi komplexní a nároky na jeho vytvoření ve všech ohledech, zejména z hlediska podmínek fungování knihoven v Česku, budou velmi vysoké. Tento závěr je nezbytné si plně osvojit a v jeho duchu zaměřit jak koncipování právního či širšího normativního rámce sběru, zpracování a zpřístupnění e-publikací v knihovnách v České republice, tak koncipování a realizaci těchto procesů po organizační a technické stránce.

3 Pojmenování předmětu povinného uložení síťové elektronické publikace

Problémem spíše praktického charakteru – sociální komunikace – než právního dosahu je otázka pojmenování předmětu povinného uložení. Ten se dosud tradičně nazývá „povinný výtisk“. Ovšem opakovaně se objevující spory kolem předmětu povinného uložení v praxi realizace zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, v platném znění, svědčí pro to, aby se u pojmenování upustilo od používání výrazu spjatého se samými počátky tohoto institutu, kdy tisk byl jediným technologickým prostředkem rozšiřování publikací. Zde se nabízí využití inspirace z návrhu zákona ve Slovenské republice, který předpokládal upuštění od pojmenování „povinný výtisk“ („povinný výtlačok“) a přijetí pojmu „povinný deponát“⁵⁵. Vhodné, sémanticky nezavádějící a přitom lingvisticky produktivní pojmenování, společně s jasnou a průhlednou definicí předmětu povinného uložení SEP nepochybně svým dílem přispěje k naplnění cílů právního předpisu. Proto zpracovatel navrhuje, aby pro institut povinného uložení síťové elektronické publikace bylo v právním předpise použito pojmenování „povinný síťový deponát“ (s možným krácením podle kontextu na „e-deponát“), s tím, že v případě volby jiného způsobu právní úpravy by bylo možné zvolit pojmenování obecné pro všechny druhy dokumentů – „povinný deponát“; to by se pak pro konkrétní druh předmětu uložení vymezilo pomocí přívlastku. V zájmu ověření produktivnosti takového řešení byla pojmenování „povinný deponát“ – a „[povinný] deponát“, „e-deponát“ pro předmět povinného uložení – použita již v tomto příspěvku.

⁵⁵ *Zákon o povinných deponátoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a slovenských audiovizuálnych diel. Vládny návrh. UV-21209/2011*. Národná Rada Slovenskej republiky. V. volebné obdobie. Tlač č. 442 [on-line]. Bratislava: Národná rada Slovenskej republiky, 2011-07 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=5&CPT=442>.

Poznámka z jara 2014:

Závěry pro utváření právních podmínek sběru e-publikací, jejich zpracování a zpřístupnění v České republice v dalším období a korespondující jedna z pracovních verzí návrhu legislativní úpravy byly zpracovány v rámci programu NAKI „Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR“ (DF12P01OVV006) se záměrem alespoň v principu minimalizovat okruh veřejně šířených obsahů, jež by nebyly podchyceny systémem cílevědomého ukládání a uchovávání kulturního dědictví vytvářeného ať přímo v současné společnosti v Česku nebo i jinde, ovšem ve vztahu k Česku či se záměrem v Česku je šířit. U vědomí reálných limitů zdrojů pro okamžité plné uskutečnění takového záměru se v předpokládaném právním rámci uvažoval i postup, jak cestu k jeho naplnění případně (ovšem se značnou mírou pravděpodobnosti využití) rozložit v čase.

Jednání prvních měsíců vedla k volbě varianty orientující se na řešení v minimálním rámci, tj. k záměru vytvořit rámec pro ukládání síťových elektronických publikací, jež jsou v zásadě (ovšem ne výlučně) elektronickou obdobou publikací tištěných.

Z. Matušík

Použitá literatura:

CONFERENCE OF EUROPEAN NATIONAL LIBRARIANS – FEDERATION OF EUROPEAN PUBLISHERS (CENL/FEP). *International declaration on the deposit of electronic publications*. Brussels, 2000-07 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://deposit.ddb.de/ep/netpub/85/61/78/967786185/data_dyna/_snap_stand_2000_10_12/Web/Archiv/Server_neu/Server_20001012/aktuell/epubstat.htm.

COUNCIL OF EUROPE - EBLIDA. *Council of Europe/EBLIDA Guidelines on library legislation and policy in Europe: Digital content, books and archives*. Strasbourg: Council of Europe, Council for Cultural Co-Operation, Culture Committee, 2000. 13. s. DECS/.

CULT/POL/book(2000). [Rovněž on-line]. [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: [http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/resources/DECS_CULT_POL_book\(2000\)1_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/resources/DECS_CULT_POL_book(2000)1_EN.pdf).

DEUTSCHE NATIONALBIBLIOTHEK. *Sammelrichtlinien. Stand: 1. Juni 2009*. Redaktion: Angela Matthias, Brigitte Wiechmann [on-line]. Leipzig ; Frankfurt am Main ; Berlin: Deutsche Nationalbibliothek, 2009 [cit. 2013-10-08]. ISBN 978-3-941113-06-0 <urn:nbn:de:101-2009033003>. Dostupné z: <http://d-nb.info/994853092/34>.

EUROPEAN COMMISSION. *Public Consultation on the review of the EU copyright rules*. [on-line]. [Brussels: European Commission, 2013-12-05; cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/docs/consultation-document_en.doc.

EUROPEAN COUNCIL. *Council resolution of 25 June 2002 on preserving tomorrow's memory — preserving digital content for future generations. (2002/C 162/02)* [on-line]. Official Journal of the European Communities, C 162/4, 2002-07-06 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2002:162:0004:0005:EN:PDF>.

EVROPSKÁ KOMISE. *Doporučení Komise ze dne 27. října 2011 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a o uchovávání digitálních záznamů. (2011/711/EU)* [on-line]. Úřední věstník Evropské unie, L 283/39, 2011-10-29 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:283:0039:0045:CS:PDF>.

EVROPSKÁ KOMISE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených způsobech užití osiřelých děl. Návrh. KOM (2011) 289 v konečném znění. 2011/0136 (COD)*. Brusel: Evropská komise, 2011-05-24.

EVROPSKÁ KOMISE. *Veřejná konzultace k revizi pravidel autorského práva v EU* [on-line]. [Brussels: European Commission, 2013-12-05; cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/asets/zpravodajstvi/zpravy/Consultation-document_cesky.pdf.

GIBBY, Richard. *Undertaking to the Joint Committee on Legal Deposit on the security of deposited non-print publications*. 18th January 2013 [on-line]. [London: British Library, 2013 [cit 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.bl.uk/aboutus/legaldeposit/websites/security/joint_security_undertaking.pdf.

GOVERNMENT, THE UNITED KINGDOM. *Draft statutory instrument. 2014 No. XXXX. Copyright. Right in Performances. The Copyright and Rights in Performances (Disability) Regulations* [on-line]. London: [2014-03-27; cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2014/978011112694>.

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Doporučení Komise ze dne 24. srpna 2006 o digitalizaci kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a o uchovávání digitálních záznamů. (2006/585/ES)* [on-line]. Úřední věstník Evropské unie, L 236/28, 2006-08-31 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:236:0028:0030:CS:PDF>.

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Evropské kulturní dědictví na dosah jedním kliknutím Pokrok v oblasti digitalizace kulturního materiálu a jeho dostupnosti on-line a uchovávání digitálních záznamů v EU [SEK (2008)2372. KOM/2008/0513 v konečném znění]* [on-line]. Brusel, 2008-08-11 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0513:FIN:CS:HTML>.

LARIVIÈRE, Jules. *Guidelines for Legal Deposit Legislation*. A revised, enlarged and updated edition of the 1981 publication by Jean Lunn. Paris: UNESCO, 2000. viii, 61 p. (CII-00/WS/7). Ze serveru UNESCO je dostupná digitalizovaná verze [cit. 2013-10-08] <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001214/121413eo.pdf>. *Webová textová verze je dostupná ze serveru IFLA [2013-10-08]:* <http://archive.ifla.org/VII/s1/gnl/legaldep1.htm>.

MARRAKESH TREATY. *Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled. Done in Marrakesh on the 27th day of June, 2013. VIP/DC/8 REV.* [on-line]. Geneva: WIPO, 2013-07-31 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=245323.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Zákon o povinných deponátoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a slovenských audiovizuálnych diel. Vládny návrh. UV-21209/2011. Národná Rada Slovenskej republiky. V. volebné obdobie. Tlač č. 442* [on-line]. Bratislava: Národná rada Slovenskej republiky, 2011-07 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=5&CPT=442>.

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 27. června 2013, ve spojených věcech C-457/11 až C-460/11, jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 21. července 2011, došlými Soudnímu dvoru dne 5. září 2011, v řízeních Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) proti Kyocera, dříve Kyocera Mita Deutschland GmbH, Epson Deutschland GmbH, Xerox GmbH (C-457/11), Canon Deutschland GmbH (C-458/11), a Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11), Hewlett-Packard GmbH (C-460/11), proti Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort)* [on-line]. Strassbourg: Soudní dvůr Evropské unie, 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=remuneration%2Bcopying%2Bprinter&docid=138854&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=811896#ctx1>.

STEPHENS, Andy a Richard W. GIBBY, *National implementations of electronic legal deposit*. In: Alexandria, 2011, roč. 22, č. 1, s. 53–67. ISSN (Print) 0955-7490. ISSN (Online) 0955-7490.

UNESCO. *Charter on the Preservation of the Digital Heritage*. Adopted at the 32nd session of the General Conference of UNESCO, 17 October 2003. [Rovněž on-line]. [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/mow/charter_preservation_digital_heritage_en.pdf.

WALTER, Michel M. a Silke von LEWINSKI, eds. *European copyright law. A commentary* Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1056. ISBN 978-0-19-922732-7.

WEBB, Colin, David PEARSON a Paul KOERBIN. „Oh, you wanted us to preserve that?!“. *Statements of preservation intent for the National Library of Australia's digital collection* [on-line]. [Canberra: National Library of Australia,] 2013 [cit. 2013-10-08]. – (National Library of Australia Staff Papers) – Dostupné z: <http://www.nla.gov.au/our-publications/staff-papers/oh-you-wanted-us-to-preserve-that-statements-of-preservation-intent>.

Seznam právních norem citovaných, odkázaných nebo uvedených v textu

Země/Organizace:	Právní předpis:
Česko	<i>Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích</i> , v platném znění.
Česko	<i>Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)</i> , v platném znění.
Česko	<i>Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)</i> , v platném znění, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 81/2005 Sb., č. 61/2006 Sb., č. 216/2006 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 168/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 153/2010 Sb., č. 424/2010 Sb., č. 420/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 18/2012 Sb., č. 496/2012 Sb., č. 156/2013 Sb. a č. 303/2013 Sb.
Česko	<i>Zákon ze dne 3. února 2012, občanský zákoník, č. 89/2012 Sb.</i>
European Communities	<i>Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society.</i>
Evropská společenství	<i>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.</i>
Evropská společenství	<i>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).</i>
Evropská unie	<i>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osifřelých děl.</i>
Francie	<i>Code du patrimoine. Partie législative. Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Partie réglementaire. Livre Ier. Titre III: Dépôt légal. Code de la propriété intellectuelle. Partie législative. Première partie : La propriété littéraire et artistique. Version en vigueur au 10 juillet 2013.</i>
Maďarsko	<i>1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.</i>
Německo	<i>Gesetz über die Deutsche Nationalbibliothek vom 22. Juni 2006 (BGBl. I S. 1338), das durch Artikel 15 Absatz 62 des Gesetzes vom 5. Februar 2009 (BGBl. I S. 160) geändert worden ist.</i>
Německo	<i>Pflichtablieferungsverordnung vom 17. Oktober 2008 (BGBl. I S. 2013).</i>
Norsko	<i>Lov 9. juni 1989 nr. 32 om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument.</i>
Rakousko	<i>Mediengesetz, BGBl. Nr. 314/1981 zuletzt geändert durch BGBl I Nr. 50/2012.</i>
Slovinsko	<i>Pravilnik o vstah in izboru elektronskih publikacij za obvezni izvod. (Ur.l. RS, št. 90/2007).</i>
Spojené království	<i>Legal Deposit Libraries Act 2003. (An Act to make provision in place of section 15 of the Copyright Act 1911 relating to the deposit of printed and similar publications, including on and off line publications; to make provision about the use and preservation of material deposited; and for connected purposes.)</i>
Spojené království	<i>The Legal Deposit Libraries (Non-Print Works) Regulations 2013. 2013 c. 777.</i>
Spojené království	<i>Digital Economy Act 2010. 2010, c. 24, § 43, odst. 2. (Toto ustanovení novelizuje Public Lending Right 1979. 1979, c. 10, § 5 odst. 2.)</i>
Spojené království	<i>Public Libraries and Museum Act. 1964. 1964 c. 75.</i>
Spojené království	<i>Copyright, Designs and Patents Act 1988. 1988 c. 48.</i>
Španělsko	<i>Ley 23/2011, de 29 de julio, de depósito legal. BOE-A-2011-13114.</i>
Švédsko	<i>Förordning (2002:287) om behandling av personuppgifter i Kungl. bibliotekets digitala kulturarvsprojekt.</i>
USA	<i>Mandatory Deposit of Published Electronic Works Available Only Online. A Rule by the Copyright Office, Library of Congress on 01/25/2010. An interim rule. 75 FR 3863. Document Number: 2010-1202.</i>